

Niet iedereen die zegt: ‘Heere, Heere...’ Jeremia 36.1-32; Lukas 4.16-24

Rev Dr Jos M. Strengtholt

Zamalek 2010

Toen we begonnen aan deze serie preken over Jeremia, zagen we hoe het volk van God de boekrollen met het Woord van God terugvond in de tempel. Het volk van God was het Woord van God kwijtgeraakt. Toen ze die oude boekrollen weer vonden, was dat een geweldige gebeurtenis voor het hele volk. Dit gebeurde tijdens de regering van koning Josia, rond het jaar 620 voor Christus.

Vandaag hebben we gelezen hoe de oudste zoon van Josia, koning Jojakim, het Woord van God vernietigde. In slechts vijftien jaar tijd was het volk helemaal omgekeerd. Van gehoorzaamheid aan Gods Woord gingen ze over tot het verbranden ervan.

Ook al gebeurde dit 2600 jaar geleden, we kunnen er vandaag nog veel van leren. De apostel Paulus schrijft:

Want alles wat eertijds geschreven is, is tot onze onderwijzing eerder geschreven, opdat wij in de weg van de volharding en van de vertroosting door de Schriften de hoop zouden behouden. (Rom. 15.4)

Als mensen vandaag niets met de Bijbel hebben, brengen ze hem misschien naar een tweedehandsboekwinkel. Zelf kocht ik eens een Bijbel voor een paar dollar bij Half Price Books in Dallas, Texas. Hij zag er vrijwel ongebruikt uit en was van iemand die Paul heette. Net als zoveel mensen vandaag had deze Paul blijkbaar geen belangstelling voor de Bijbel en daarom had hij hem verkocht.

1. God stuurde zijn Woord als een aanbod van zijn liefde

Jeremia had gezien hoeveel liefde er ooit in Israël was voor het Woord van God. Maar hij zag ook hoe de belangstelling langzaam verdween en hoe de mensen uiteindelijk afwezen wat God tegen hen zei.

In het vierde regeringsjaar van koning Jojakim gaf de HEERE Jeremia de opdracht een boekrol te nemen en daarop alles op te schrijven wat God tijdens zijn hele bediening tegen hem had gesproken. Niet alleen woorden over Juda, maar ook over Israël en de volken eromheen.

Jeremia zal soms gedacht hebben: waarom zou ik nog doorgaan? Niemand zit op mijn boodschap te wachten. Waarom zou ik blijven preken? Waarom zou ik blijven evangeliseren? Ze luisteren toch niet.

Maar God geeft mensen niet zomaar op. Opnieuw bood Hij het volk zijn vergeving aan, zijn liefde en zijn herstel. De HEERE zei tegen Jeremia:

Misschien zal het huis van Juda luisteren naar al het onheil dat Ik van plan ben hun aan te doen, zodat zij zich ieder van zijn slechte weg bekeren. Dan zal Ik hun ongerechtigheid en hun zonde vergeven." (Jer. 36.3)

Wanneer Gods Woord hard klinkt of onze verkeerde levensstijl aanwijst, doet God dat nooit omdat Hij mensen wil veroordelen. Juist het tegenovergestelde. Hij wil veroordeling voorkomen door ons hart te veranderen. Alles wat Hij zegt, is uiteindelijk voor ons eigen welzijn.

Hoewel Jeremia de hardheid van zijn eigen volk zag en zelfs moest onderduiken omdat de koning hem wilde doden, verloor hij de hoop niet. Steeds opnieuw bracht hij het Woord van God naar de mensen, in de hoop dat het licht hun hart zou binnendringen.

Eigenlijk was het niet zo vreemd dat Jeremia bleef hopen op echte verandering. Ja, de situatie was heel slecht geworden. De mensen eerden de HEERE niet meer en gehoorzaamden Hem niet meer. Maar aan het begin van zijn bediening had Jeremia een grote opwekking meegemaakt. Vijftien jaar eerder, toen het leek alsof iedereen God verlaten had, keerde het hele volk juist terug naar de HEERE.

Jeremia begon zijn bediening onder koning Josia, in de tijd dat het Woord van God opnieuw werd ontdekt in de tempel. Toen koning Josia het Woord hoorde voorlezen, scheurde hij zijn kleren als teken van diepe rouw. Hij zei:

Groot is de grimmigheid van de HEERE, die tegen ons ontbrand is, omdat onze vaders niet geluisterd hebben naar de woorden van dit boek, door te doen overeenkomstig alles wat daarin over ons geschreven staat. (2 Kon. 22.13)

En God antwoordde hem:

Omdat uw hart week geworden is en u zich voor het aangezicht van de HEERE vernederd hebt, toen u hoorde wat Ik gesproken heb tegen deze plaats en haar inwoners... en omdat u uw kleren gescheurd hebt en voor Mijn aangezicht gehuild hebt, heb Ik u ook verhoord, spreekt de HEERE. (2 Kon. 22.19)

Josia bekeerde zich. Hij werd een volgeling van God en liet de Bijbel richting geven aan zijn persoonlijke leven én aan het openbare leven van het volk. Het eerste wat hij deed, was het Woord van God aan het hele volk laten voorlezen in de tempel. Priesters en volk kwamen bijeen. Samen vernieuwden zij hun verbond met God, en het leven van het volk veranderde ingrijpend.

Het Woord van God heeft die bijzondere kracht: het kan mensen veranderen en zelfs hele volken. Als dat je bang maakt, kun je de Bijbel beter dicht op de boekenplank laten staan. Maar als je verlangt dat God tot je spreekt, omdat Hij je zijn liefde en vergeving wil geven, open hem dan. Lees hem. Gebruik hem. Omarm hem. Leef eruit. Luister ernaar in de kerk en doe wat erin staat.

2. De mensen hoorden het Woord

Vijftien jaar later was die opwekking in Jeruzalem alleen nog maar een herinnering. De mensen hadden nu andere zorgen. Babylon dreigde het land te veroveren. Ze vertrouwden niet meer op God, maar zochten hun hoop alleen nog in politieke oplossingen.

Toch wilde God hun opnieuw een kans geven, ook al waren ze Hem allang vergeten. Jeremia dicteerde daarom het Woord van God aan zijn schrijver Baruch, die alles zorgvuldig opschreef op een boekrol.

Jeremia zelf kon niet naar de tempel gaan om het volk voor te lezen. Hij stond op de lijst van gezochte personen van de veiligheidsdienst van koning Jojakim. Men zag hem als een gevaar voor de eenheid en stabiliteit van het land.

Daarom ging Baruch naar de tempel. Net als in de tijd van Josia werd daar opnieuw het Woord van God voorgelezen. Priesters, leiders en het volk konden allemaal luisteren.

Maar deze keer gebeurde er bijna niets.

De mensen haalden hun schouders op. Geen belangstelling.

Toch waren er enkelen die de ernst ervan inzagen. De leiders in de tempel schrokken van de inhoud van de boekrol. We lezen dat ze elkaar angstig aankeken. Maar ze veranderden hun leven niet. De boodschap raakte hen wel, maar ze deden niet wat nodig was.

Wat was nodig? Luisteren. Geloven. Doen. Horen en veranderen. God gehoorzamen in alles.

Is dat niet precies het gevaar dat ook wij in de kerk lopen? Week na week horen we het Woord. We zeggen in ons hart: "Ja Heere, ja Heere..." Maar laten we het evangelie van onze Heere werkelijk ons leven vormen?

De Heere Jezus zei tegen zijn discipelen dat het huis van ons leven door de storm zal worden weggeblazen als wij alleen luisteren maar niet doen wat Hij zegt. Het evangelie gaat over Gods genade voor zondaren. Maar die genade gaat altijd samen met een veranderd leven bij mensen die hun Heere liefhebben.

De leiders in de tempel hadden blijkbaar sympathie voor Jeremia en Baruch. Ze waarschuwden hen om zich te verbergen. Maar met de boodschap zelf deden ze niets. Als trouwe dienaren van de koning gingen ze alleen snel verslag uitbrengen aan Jojakim. Baruch liet de boekrol bij hen achter en vluchtte, zodat de koning hem niet kon laten arresteren.

3. De reactie van de koning

De leiders brachten de boekrol naar koning Jojakim, en ook aan hem werd hij voorgelezen. Het was de derde keer die dag dat Gods Woord werd gelezen.

Jojakim werd niet bang. Hij scheurde zijn kleren niet, zoals zijn vader Josia had gedaan. In plaats daarvan sneed hij de boekrol in stukken en gooide die in het vuur.

Daarvoor gebruikte hij een schrijversmes, een klein mes dat normaal werd gebruikt om boekrollen te maken. De koning gebruikte het juist om Gods Woord te vernietigen.

Je denkt misschien: wat verschrikkelijk. En dat is het ook.

Maar misschien was zijn reactie eerlijker dan die van de mensen in de tempel of van de leiders. Zij hoorden het Woord en deden helemaal niets.

Koning Jojakim nam de woorden van de profeet tenminste serieus. Hij beseftte hoe belangrijk ze waren en zei bewust: nee. Weg ermee.

Is dat niet eerlijker dan hoe wij soms met onze Bijbel omgaan? We lezen, we luisteren, we zeggen: "Dit is het Woord van de Heere, God zij dank", maar vervolgens doen we er niets mee. Is dat uiteindelijk niet nog erger dan wat Jojakim deed?

God roept ons op om te veranderen, omdat Hij ons leven wil herstellen. En wat doen wij? We luisteren en gaan gewoon verder alsof er niets gebeurd is. Of we laten de Bijbel dicht op de plank staan. Alsof God nooit gesproken heeft.

Jojakim hoorde het Woord en verwierp het. Hij verbrandde zijn Bijbel.

Het gevolg was dat Jeruzalem zelf zou verbranden.

Het Woord van God werd verworpen en het volk ging ten onder.

Hoe anders was dat in de tijd van Josia. Toen de mensen Gods Woord hoorden, namen ze het aan als Gods boodschap voor henzelf en werden ze volgelingen van de HEERE.

Waarom veranderden de mensen onder Josia wel, terwijl de volgende generatie onder Jojakim zich niet bekeerde?

Misschien kwam het doordat koning Josia zelf het goede voorbeeld gaf. Hij steunde het voorlezen van Gods Woord en liet zien dat hij werkelijk gehoorzaam wilde zijn. Hij ging zijn volk voor in verootmoediging en bekering.

Maar onder koning Jojakim was de koning niet eens aanwezig in de tempel toen Gods Woord werd voorgelezen. Dat is opvallend, want juist hij had een nationale vastendag uitgeroepen vanwege de dreiging van Babylon. Terwijl het volk in de tempel bijeenkwam, zat de koning thuis in zijn paleis zich bij de haard te warmen. Niet bij zijn volk, juist niet op het moment dat zij hem nodig hadden.

Het godsdienstige leven in Juda ging gewoon door. Er werd gevast, er werden offers gebracht en de religieuze feesten werden gevierd. Maar de leiders gaven niet het voorbeeld van echte gehoorzaamheid aan God. Zij luisterden zelf niet naar Gods Woord. Geen wonder dat het volk dat ook niet deed.

Dat is een belangrijke les voor iedereen die leiding geeft in de kerk. Doe zelf wat je van anderen verwacht. Leef het Woord, als je wilt dat de gemeente het Woord van God ook gehoorzaamt.

Zodra wij het Woord van God horen, worden wij persoonlijk verantwoordelijk om erop te reageren. We worden geroepen volgelingen te worden van het Woord, van Jezus Christus, het levende Woord en de vervulling van heel de Schrift.

We hebben allemaal invloed op anderen: op ons werk, onder vrienden of thuis, als ouders die kinderen opvoeden. Als je graag wilt dat anderen Jezus Christus volgen en Gods Woord gehoorzamen, begin dan zelf.

De man, Paul, die zijn Bijbel aan een tweedehandsboekwinkel had verkocht, had die Bijbel ooit cadeau gekregen van een vriendin die Meredith heette. Dat stond voorin geschreven. Zij had hem de Bijbel gegeven op 25 januari 1996. Misschien was het zijn verjaardag; dat weet ik niet.

Dit schreef Meredith voorin:

Aan iemand die mij veel heeft geleerd over het leven en over liefde. Ik wens je veel geluk in alles wat je doet. Je zult altijd in mijn gebeden en in mijn hart zijn.

Mooie woorden.

Maar waarom verkocht Paul die Bijbel dan? Waarom hield hij niet van het Woord van God?

Misschien ligt het antwoord in de andere woorden die Meredith erbij schreef:

Dit is het grootste geschenk dat ik je kan geven. Het is een deel van mij dat ik je nooit heb laten zien...

Meredith was een vriendin van Paul, maar blijkbaar had ze hem nooit laten zien wat de Bijbel werkelijk voor haar betekende. Ze las haar Bijbel, maar haar vrienden zagen daar niets van terug in haar leven. Ze liet niet merken hoe belangrijk Gods Woord voor haar was. Zelfs deze vriend Paul niet.

Ze had het Woord misschien wel op een boekenplank staan, of ergens opgeborgen in haar gedachten. Maar ze leefde er niet uit.

Geen wonder dat die Bijbel voor Paul weinig waarde had. Geen wonder dat hij uiteindelijk in een tweedehandsboekwinkel belandde.

Als je wilt dat je vrienden interesse krijgen in de luisteren naar God en Diens Woord, met hun hart luisteren en volgelingen van de Heere Jezus Christus worden, dan is er eigenlijk maar één weg. Lees zelf. Luister zelf. Volg Hem zelf. Het Woord van God heeft de grootste uitwerking op de mensen om ons heen wanneer wij het ook echt leven.

Conclusie

Jopakim en het volk leefden niet uit het Woord. Ze verbrandden het.

Maar het Woord van God kun je niet vernietigen.

Nadat de boekrol was verbrand, dicteerde Jeremia precies dezelfde woorden opnieuw. Door alle eeuwen heen heeft God de inhoud van zijn Woord bewaard. Niet het papier is onvergankelijk, maar de boodschap, de betekenis. Die blijft voor altijd bestaan.

Wij zijn anders.

Wij zijn vergankelijk. Ons leven is als gras, als een wolk die even verschijnt en weer verdwijnt.

Maar God biedt ons zijn Woord aan, zowel in het boek als in zijn Zoon, die de volmaakte openbaring is van alles wat God te zeggen heeft.

Als wij dat Woord gehoorzamen, krijgt ons leven dezelfde eeuwige kwaliteit.

Dat is het beste voor onszelf én voor de mensen om ons heen.

Want als wij het Woord van God werkelijk omarmen en ons leven daardoor laten vormen, dan zijn zijn vergeving, zijn liefde en zijn goedheid voor altijd van ons. En dan worden wij zelf levende woorden van God voor de mensen om ons heen.

+In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.